

УДК 78.27; 78.481

DOI <https://doi.org/10.32782/2310-0583-2023-50-07>

«РОМАНС ДЛЯ ТЕБЕ» Я. ОЛЕКСІВА ЯК ВЗІРЕЦЬ МЕМОРІАЛЬНОГО ЖАНРУ В УКРАЇНСЬКІЙ БАЯННІЙ МУЗИЦІ СУЧАСНОСТІ

Надія Паращук – аспірантка кафедри історії музики, Львівська національна музична академія імені М.В. Лисенка
<https://orcid.org/0009-0004-0649-0685>

У даній статті коротко охарактеризовано меморіальний жанр та наведено приклади творів зарубіжних і українських композиторів. В Україні немає публікацій про дослідження та вивчення меморіальних творів у баянно-акордеонній культурі. З цього огляду як взірець меморіального жанру взято «Романс для тебе» для баяна (акордеона) Ярослава Олексіва, який вперше детально проаналізовано, визначено драматургію твору, його образно-емоційний зміст, музичну мову, структуру та, найголовніше, виявлено традиції in memoriam.

Стаття містить аналіз історії створення композиції, проведена паралель між Концертом c-moll та «Романсом для тебе» Я. Олексіва, за допомогою якої виявлено спільні і відмінні риси двох композицій. Завдяки детальному аналізу твору розкрито тематичну єдність музичного матеріалу романсу між його структурними частинами і підкреслено домінування в ньому розповідного типу висловлювання. Домінантою у драматургії «Романсу для тебе» Я. Олексіва виступає лірика. Лірична тема, яка з'являється у першій частині романсу, виступає так званим лейтмотивом усього твору.

Вступ (Moderato) декламаційного настрою і одразу вводить нас в емоційний характер твору. Перша частина – це перший виклад ліричної теми твору, у якому передано образ ніжності, любові і доброти. Друга частина (Molto cantabile) нагадує монолог з атмосферою блаженства і спокою. Тут також панує лірико-розповідний характер. Обидві частини мають хвилеподібну драматургію, де, набравши сили в кульмінації, повертається все в стан спокою. Своєрідною ознакою романсу є наявність епілогу, написаного у формі фуги. Завершальна частина твору підкреслює ліричний характер романсу, знову ж таки, поєднуючи в собі ніжність, делікатність і елегантність. Своєрідною ознакою епілогу є його виклад музичного матеріалу у вигляді діалогу.

«Романс для тебе» Я. Олексіва є яскравим прикладом меморіального жанру у баянно-акордеонній творчості. Традиції in memoriam тут виявились у переважанні розповідного типу висловлювання, ліричному образу, який при будь-якому кульмінаційному моменті буде повертатися до свого начала, у зверненні до форми фуги, а також у значній ролі елегантних, наспівних і ностальгічних настроїв.

Ключові слова: меморіальний жанр, in memoriam, пам'ять, баянне мистецтво, романс.

Актуальність теми дослідження. Значну частину виконавського і концертного репертуару баяністів та акордеоністів складають кантиленні твори, створені сучасними композиторами. Вагомий шар таких творів, в художньому плані, насичений символічністю та філософсько-психологічним значенням, що веде за собою історію пережитого, емоційний стан або реакцію автора на події, пам'ять про загиблого. Такі підтекстові ознаки творів свідчать про риси меморіального жанру. Однак, попри наявність такого характеру композицій в баянно-акордеонному мистецтві і затребуваності їх у виконавській практиці, питання про історію розвитку та їх аналізу досі не піднімалось в музикознавчих працях. Отож актуальність цієї теми зумовлена необхідністю її різностороннього дослідження та наукового осмислення.

Аналіз досліджень і публікацій. Розвиток жанру музики in memoriam, її стильова динаміка, художня цілісність в творчості українських композиторів ХХ століття досліджувалася в моно-

графіях та статтях І. Мринської, також відомі праці, в яких розкривається прагматика і феномен присвят – В. Бодіної-Дячок, І. Зіпи, Л. Киянської, А. Кравченка, Н. Фоміної, К. Фізер. Проте, питання вивчення меморіального жанру серед сучасних баянних творів до сьогодні фактично не ставилося, як предмет спеціального музикознавчого дослідження. Щодо дослідницької діяльності баянно-акордеонної культури, то окремі музикознавці (А. Душний, Д. Кужелев, В. Кучерук, Я. Олексів, А. Сташевський, П. Шиманський та ін.) у своїх розробках лише згадують про тематику присвяти аналізуючи окремі опуси чи творчі доробки композиторів.

Наукова новизна. Твори меморіального жанру баянно-акордеонної музики не досліджувалися в українському музикознавстві, а також з певним наміром не вивчалися сучасні композиторські інтерпретації даного жанру. З огляду на це дослідницький інтерес звернений на детальне дослідження «Романсу для тебе» Я. Олексіва як приклад меморіального жанру.

Мета статті – здійснити детальний теоретико-виконавський аналіз «Романсу для тебе» Я. Олексіва, а також охарактеризувати драматургію, музичну мову та виявити ознаки меморіального жанру у творі.

Виклад основного матеріалу. Меморіальність, як у музичних творах, так і в поезії, архітектурі пронизана одним і тим самим філософським настроєм та емоційно-психологічним підтекстом: оплакування, пам'ять про загиблого, про минуле, філософські роздуми про життя-смерть та втрату. Саме сукупність таких тематичних ознак є домінантною ідейно-образною структурою, що об'єднує найрізноманітніші по композиції, стилю, жанру, формі меморіальні твори. На думку дослідників, «жанр меморіалу характеризується особливим типом образності – філософською основою з опорою на декламаційність та мовленнєву інтонацію, поглибленим психологізмом і наявністю ліричного початку» [1].

Твори *in memoriam* становлять особливий жанровий клас у музиці ХХІ століття, хоча коріння цієї традиції сягає попередніх епох. Тут можна згадати, наприклад, Скрипичний концерт «Пам'яті ангела» Альбана Берга, мотет «Плач пам'яті Окегема» Жоскена Дебре, «Траурну музику» Вітольда Лютославського, «Траурну музику для королеви Марії» Генрі Перселла, «Менует на ім'я НАУДН»/«Menuet sur le nom d'Haydn» Моріса Равеля, Реквіємі Ллойда Уеббера, «Tombeau на смерть імператора Фердинанда III» та «Lamento на смерть Фердинанда IV» Йогана Якоба Фрогербера; чи твори українських композиторів, як «Епітафія: 29 вересня 1941 рік» Олександра Канерштейна, «Вічна пам'ять» Івана Лаврівського, «Елегія до дня роковин смерті Т. Шевченка» для скрипки і фортепіано Миколи Лисенка, Соната (пам'яті жертв чорнобильської катастрофи та інших геноцидів українського народу) Дениса Литвиненка, «Реквієм для Воїна» Богдани Фроляк та інших.

Значення «пам'яті» щоразу зростає у сучасній творчості. Так, в музичному мистецтві з ХХ століття, зокрема баянному, спостерігається тяжіння до морально-етичного ідеалу, що, звичайно, проявляється у написанні композиторами меморіальних творів. Визначальним у зв'язку з меморіальним жанром постає відображення у творі особистості та творчості.

Історія Романсу є особливою, сповненою усвідомлення паралелі життя-доля. Даний твір був написаний в січні 2022 року, ще за життя Галини Олексів, і мав асоціюватися виключно з ніжними, безкордонними почуттями кохання.

Однак через події в Україні, пов'язані з війною, сім'ю автора спіткала трагічна доля: Галина загинула внаслідок влучання російської ракети у медичний центр у Вінниці 14 липня 2022 року. Тож значення романсу різко змінює свій ракурс, набуваючи сумної барви – стає символом вічного кохання та у світ музики входить як *in memoriam* Галині Олексів.

Поява «Романсу для тебе», в першу чергу, була зумовлена бажанням композитора наблизити цей твір до виконавців баянно-акордеонного кола. «Романс для тебе» є фактично стислим викладом «Концерту» *c-moll* для баяна з оркестром Ярослава Олексіва, який також був присвячений Г. Олексів. У зв'язку з тим, що концерти для баяна з оркестром відбуваються вкрай рідко, а виконання такого жанру з фортепіано несе за собою низку нюансів, головним з яких, є те, що частота настроювання кожного баяна чи акордеона різна і, в основному, не співпадає з фортепіано – конкурсним цей твір не може виступати. Виходячи з цього, «Концерт» написаний ще в 2016 році до сьогодні був майже не виконуваним. Проте через особливу любов композитора до даної мелодики та характеру музики він вирішує створити романс для сольного інструменту (баяну), зібравши всі основні теми концерту і, тим самим, робить його доступним.

Сам автор зазначає, що «співставляючи світові програмні вимоги найпрестижніших конкурсів баяністів/акордеоністів та реальну можливість їх втілення, вбачається потреба у розширенні одного з оригінальних репертуарних ракурсів – кантиленних творів. Ще одним фактором створення цієї композиції є продовження застосування прийому авторського методу, який полягає у написанні оригінальних творів, актуальних та затребуваних сьогоденням» [5].

Перше виконання «Романсу для тебе» Я. Олексіва було здійснене як інтернаціональний триб'ют для Галини Олексів, в якому взяли участь 31 талановитих артистів з України, Франції, Італії, Литви, Норвегії, Фінляндії, Іспанії, Боснії та Словаччини.

За характером романс зберігає лірико-патетичну поемність концерту. Панує те ж тяжіння «до єдності циклу та безперервності розвитку, що досягаються за допомогою системи інтонаційно-тематичних зв'язків та модуляційних переходів між окремими розділами» [4].

Романс – це жанр камерно-інструментальної музики, як правило, ліричного змісту. Саме ця знакова своєрідність жанру змінює кут характеру музики взятої з концерту. Порівнюючи визна-

чальні риси концерту (змагання соліста з оркестром) і романсу (мелодійність, лірика, глибина змісту), чітко простежуємо переорієнтація контрастних образів і тем та утвердження ліричної складової музичного полотна. Зникає піднесена епічність, відчайдушний протест, величава самостверженість – з'являється драматизм наповнений болем, вразливою покірністю і тремтливим спогадом щастя. Романс набуває інтимності, душевності, філософії життя-кохання. Він стає зразком оспівування ідеї краси, ніжності, любові, болі і втрати одночасно.

Будова твору являє собою двочастинну форму з вступом і епілогом з наскрізним розвитком. Епілог побудований на іншому тематичному підґрунті, підводить «підсумки» емоційних коливань та остаточно завершує композиторський задум. Своєрідною ознакою даного романсу є наявність фуґи в заключній частині твору, яка є збережена з концерту автора. Драматургія твору є хвилеподібною: розвиток цілого поступово набирає сили до кульмінації і згодом повертається у висхідний стан спокою. Виклад музичного матеріалу характеризується вільними, імпровізаційними мелодичними лініями, які надають легкості і світла, емоційною виразністю, щирим ліризмом та красою мелосу, яка не зникає навіть у мелодичних елементах протесту. Композиція насичена багатством емоційних станів, які чітко простежуються вказівками автора щодо темпів і характерів, що, відповідно, ділить твір на умовні частини. Домінуючим у «Романсі для тебе» є романтично-схвильований настрій, який спостерігається в музичній вертикалі композиції. Насичена і розмаїта фактура (акорди, інтервальні і гамоподібні пасажі), багата гармонія, виразні підголоски, мелодичні фігурації, ритм, поліфонічний виклад, поєднання в лівій клавіатурі інструменту на готовій та виборній системах гри не лише гармонічної функції, а й мелодичні лінії створює неперевершене музичне полотно з вокально-кантиленним мелодизмом.

Відкривається композиція вступом представленим декламаційним настроєм, акордовою фактурою, однаковим ритмічним малюнком в основній тональності твору (*c-moll*), в розмірі $\frac{3}{4}$ на готовій системі лівої клавіатури інструменту. Хоча початок романсу написаний у формі періоду (1-8 т.) – він повноцінно передає зміст цілого твору і одразу вводить у його емоційне насичення. Період побудований так: перша його половина – це драматичне, нонлегатне, акордове проведення скутої, низхідної мелодії в правій руці на рівному тоні *C* в лівій руці; а друга половина – це розви-

нуте повторення тієї ж мелодії в правій за допомогою додаванням підголосків і мелодичного руху в лівому мануалі, але зупинка на неповному *D7* в останньому такті періоду передає характер відчаю й болю.

Початковий темп твору – *Moderato*. Рух повинен бути стриманим, але не повільним. Вонавець має вибрати для себе такий темп, щоб цілий період можна було «проспівати на одному диханні». Також необхідно чітко і зібрано відтворити акорди в партії правої руки та звернути увагу на міховедення, щоб уникнути обривів мелодичної лінії. Аби підсилити характер, тут використовується один з відносно дзвінких регістрів правої клавіатури баяну (баян).

Далі розпочинається I частина, яка являє собою ознайомлення з образом ніжності, любові, тендітності й, зокрема, з образом Галини. Змінивши розмір (*C*) і перейшовши в лівому мануалі на виборну систему на *tr* в «теплому» регістрі людського голосу, звучить тема головної партії концерту. Наспівна мелодія насичена ненав'язливими підголосками і ліричними мелізмами, що робить тему близькою до народно-пісенної мелодики та надає їй рис елегійності. Завданням виконавця є максимально зосередитися на відтворенні цієї складової твору, адже вона є першою і головною презентацією ліричної частини і змісту композиції. Тема сповнена доброти, любові й має розповідний характер як про щось світле і чисте, тому вонавець має з великою обережністю відтворити її ніби співаючи. Звідси, кожне агогічне відхилення підголоска чи в темі протягом 9-16 тактів має бути узгоджене з міховеденням.

Наступна мелодична лінія романсу (т. 17-24) взята з інтродукційної партії оркестру в концерті. Збагачена акордовою фактурою, пунктирною ритмічною складовою, формою періоду і розміром $\frac{3}{4}$, вона перегукується з вступом, проте за характером продовжує наспівну і вишукану мелодію головної партії. Розвиток думки, емоційна стрімкість досягається тут за допомогою польотних фігурацій у лівій руці на виборній системі баяна в малій октаві. Композитор використовує дуольні та тріольні угруповання, які в тридольному розмірі набувають ефекту безперервного руху. В даному випадку вонавець не лише повинен зосередитися на зв'язності виконання чотиризвучних акордів, а й на їх ліричному проведенні. Окрім того, партія лівої руки має не менш важливу функцію, і музикант змушений приділити їй окрему увагу для того, щоб відтворити стрибки та арпеджовані ходи на *legato*. В кінці цієї частинки (т. 23-24) ми зустрічаємося з зміною розміру, перенесенням

деяких звуків з лівого мануалу інструменту в правій і витриманими підголосками.

Паралельно з наскрізним розвитком продовжує розвиватися лірична сторона твору. Фактура надалі (25-32 т.) має вигляд розкладених акордів. Зберігається рух тріольними групуваннями, які перетікають з одного голосу в інший, але, на відміну від попереднього уривку, переносяться виключно в праву клавіатуру інструменту. Ліва ж клавіатура наповнена низхідними ходами та витриманими голосами в малій і великій октаві. Завершується показ ліричного образу хвилиною тріольних акордів в середині витриманої м³ між А і с²(31-32т.). Для баяніста важливо досягти безперервного виконання широкої фрази зі всіма агігнічними відхиленнями та акуратно висказаними підголосками, звичайно, особлива увага приділяється знову ж міховеденню. Від початку проведення головної партії необхідно до кінця зберегти цей ненав'язливий, ліричний, розповідний характер, адже на останній хвилі акордових ходів проникає драматизм, який вже буде домінувати до кінця цієї частини.

Починаючи з 33 такту в мелодичній лінії відбуваються емоційні зміни: елегійно-розповідний характер змінюється на лірико-збуджений настрій. Мелодика набуває широти, безперервності руху і стрімкості думки (33-50 т.). Все побудовано у вигляді невинних висхідних і низхідних гамоподібних ходів на тріольній ритміці в правій руці та стриманих остинатних четвертних інтервалів (акордів), які змінюються за гармонічними функціями, в лівій руці. Музикант, під час розбору і вивчення твору, повинен уважно підійти до підбору аплікатури в цьому фрагменті, опираючись на свої фізичні можливості та можливості інструменту (якщо акордеон, то необхідним буде коригувати нотний текст), аби якісно виконати всі наявні витримані звуки.

Заключним в першій частині є прихід до пристрасної теми із контекстом протесту (51-59 т.). Мелодичне полотно наповнене низхідними ходами, витриманими звуками, рівними восьмими тривалостями в регістрі малої октави, дзвінким регістром правої клавіатури інструменту (баян з піколо), переходом на головну систему в лівій клавіатурі, динамікою *f* та рухливим темпом. Ці всі елементи сприяють появі ефекту болючого крику, який нарешті вирвався з підтексту попередньо завуальованого змісту лірикою. Від початку і до кінцевого звуку даної частини виконавцю необхідно чітко розуміти і усвідомлювати настрій змісту для того, щоб доцільно розставити емоційні акценти, що вплинуть на розвиток думки і передачу змісту.

Перехід до другої частини відбувається в кінці першої завдяки поступовому сповільненню темпу *ritenuto*, зміненню дзвінкого регістру правої руки на відносно приглушений (баян) та арпеджованого *D7*, з якого залишається лише терцевий звук витриманий на ферматі. Він і є тим мостом зміни настрою між частинами (60-61 т.).

Другу частину романсу представляє сольний епізод з експозиції концерту, так званий монолог. Він повертає нас до ліричності, але вже без ознак схвильованості чи напруження. *Molto cantabile, p, rubato*, перемінний розмір, фермата, арпеджіо, витримані звуки, ніжні секстові і терцеві інтервали, багатоголосся – все це характерні ознаки даного епізоду (62-68 т.). Музика різко переходить в стан душевного спокою, блаженства, створюється атмосфера спогадів, які розповідаються з легкою посмішкою на обличчі. Як вже зазначено, мелодична лінія має розповідний характер. Чітко простежується значення кожного голосу і звуку, як складу чи слову. Виконуючи даний фрагмент на баяні нотний текст адаптується так, що створюється відчуття діалогу між правою і лівою рукою. Разом з тим невід'ємним елементом є правильно розставлена зміна міху та вдосконалення навичок майже непомітної його зміни. Цей монолог має бути «проговорений» виконавцем і, завдяки вказівці автором «*rubato*», виступає індивідуальним моментом для кожного інструменталіста, адже буде залежати від його темпераменту.

Підхоплює такий миротворчий настрій наступний фрагмент, взятий з «акордової послідовності з гармонічними відхиленнями в оркестровій партії» концерту. Висхідний рух, витримані акорди, поступове *accelerando, crescendo* передають стан душевного піднесення та віри в майбутнє (69-76 т.). Проте дійшовши до найвищої точки (77 т.) різким спадом вниз модуляційно, ми переходимо до *Andante, molto tranquillo*, де на *pp* у лівій руці в великій октаві звучить тема оркестрового монологу з експозиції (80 т.). Ця мелодія побудована на мелодиці головної партії, але вже з рисами тривожності. Насичена безперервними секундовими низхідними ходами у регістрі великої октави на фоні приглушених статично-спадаючих акордів (регістр гобой), вона змушує поринути в стан, де все завмерло і звучить лише голос жорстокої реальності. Весь уривок виконується штрихом *legato*. Це несе за собою певні труднощі для виконавця, адже він має зручно підібрати аплікатуру як для правої, так і для лівої руки, щоб виконати максимально зв'язно всі ходи в лівому мануалі та акорди в правому. В деяких випадках (залежно від інструменту) можуть виникати труднощі з прове-

денням теми в лівій руці так, щоб її не перекривали акорди в правій. З цим пов'язано декілька фактів: ліва клавіатура менш гучніша, ніж права; чотиризвучні акорди у першій октаві сприймаються людським вухом краще, аніж низьке звучання великої октави. Рекомендується під час виконання цього епізоду повернути лівий корпус інструменту до глядача.

89 такт відкриває короткий фрагмент, який у вигляді грізної і стрімкої хвилі, сформованої на *accelerando* хроматичних акордових послідовностей вгору, а потім вниз, повертає нас до основного темпу композиції і приводить до кульмінації другої частини (89-92 т.). Така ланка напружених акордів підсилює тривожний характер попередньої мелодії в низькому регістрі, надаючи їй трагічного забарвлення, яке утвердиться в кульмінації. Перед виконавцем стоїть завдання чіткого виконання три- та чотиризвучних акордів у швидкому темпі.

Кульмінаційний момент другої частини є більш насичений і потужніший, ніж в першій частині. Чотиризвучні акорди в правій руці на *f* та мелодизований бас (головна система) лівої руки несуть драматичний характер і змальовують картину душевного болю і життєвої трагедії. В першому такті звучить мелодія головної партії в акордовому викладі, а далі все побудовано на ритмічному полотні цієї теми. Інструменталіст, як і попередньо, повинен бути зосереджений на якісному виконанні акордів зі збереженням мелодичної лінії у верхньому голосі (93-100 т.). Закінчується друга частина секундовим рухом болісних октав і зупинкою на тяжкому *D7* (101-102 т.).

Мовчазна пауза приводить до завершальної частини романсу – епілогу. Тут композитор використовує заключну партію концерту написану у формі фуги. Подібно до монологу, епілог несе розповідний характер, де кожен звук рівний словесному складу. Елегійна мелодична лінія побудована в неширокому діапазоні на теплому регістрі людського голосу і перетікає з голосу в голос перебуваючи в стані смутку й усвідомлення історії гіркого примирення з долею. Вона несе образ останнього, кінцевого діалогу. Для втілення такого емоційного настрою автор використовує м'який тембр регістру правої руки (фагот), динаміку *p*, необ'ємну мелодію, спокій-

ний темп, підголоскову поліфонію, перемінний розмір (103-116 т.).

Цікавим є заключний елемент картини діалогу в 117-118 тактах, де голоси, написані у вигляді ехо, зупиняються на широкій терції *VI ступеню*, після чого один з голосів завмирає, а інший промовляє заключне «слово». Останні два такти слугують кінцевим «словом» історії завершеної відчуттям світла і спокою. Побудований на витриманому звуці *c²*, низхідний рух широкою терцією між великою та першою октавою на *ritenuto*, ніби промінь, завершує своє звучання на тихому, чистому октавному звуці *C*. Виконуючи фугу, як і в будь-якій поліфонічній композиції, основна увага музиканта звертається на проведення мелодичної лінії кожного голосу. Виконавець мусить інтонаційно розуміти кожний голос, щоб влучно підібрати місця агогічних відхилень. Звідси, детальний підхід до підбору аплікатури, зміни міху та штрихів, щоб підсилити інтонаційний характер. Динамічна градація коди має бути в межах *pp-mp*, а це також несе за собою зосередженість під час виконання.

Отже, «Романс для тебе» Ярослава Олексіва є унікальною композицією в репертуарі баяністів/акордеоністів XXI століття. Виконання даного твору зобов'язує інструменталіста відпрацьовувати низку елементів: вчасне і непомітне переключання регістрів, підбір зручної аплікатури, опрацювання зміни міху без переривання мелодичної лінії, виконання акордової техніки у швидкому темпі, удосконалення навиків виконання музики, притаманної кантиленним творам, доцільне розставлення динамічного співвідношення у творі та вивчення і розуміння змісту твору. Хоча цей твір не вимагає віртуозної технічності – він демонструє надважливі професійні якості виконавської майстерності музиканта виражені в деталізації, музикальності, відчутті й розумінні задуму композитора та вмінні передати його слухачеві. Це яскравий приклад меморіального жанру в сучасному баянно-акордеонному репертуарі, «який не лише уособлює феномен пам'яті в культурі про події, традиції музичної творчості, певні історико-стильові періоди, окремі особистості, але і має високу духовно-етичну спрямованість (музичне звернення до близької людини, вчителя, духовного наставника)» [2].

Література

1. Мельник А.О. Тенденції жанрово-стильової динаміки української скрипкової мініатюри другої половини XX – початку XXI століть. Харківський національний університет мистецтв ім. І. Котляревського, Харків, 2016.
2. Мринська І.О. Стильова динаміка жанру музики in memoriam у творчості українських композиторів першої половини XX століття. URL: <http://intkonf.org/mrinska-io-stilova-dinamika-zhanru-muziki-inmemoriam-u-tvorchosti-ukrayinskih-kompozitoriv-pershoyi-polovini-hhstolitlya/>.

3. Кучурівський Ю.С. Національні аспекти розвитку жанру реквієму в англійській музиці. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. № 3. С. 395–400.
4. Олексів Г.В. Жанр перекладення в сучасному баянному мистецтві: історичний та аналітичний аспекти. Львівська національна музична академія імені М. Лисенка. Львів, 2021
5. Олексів Я.В. Романс для тебе : для баяна (акордеона). Львів : Т. Тетюк, 2022.

References

1. Melnyk, A.O. (2016). Tendentsii zhanrovo-stylovoi dynamiky ukrainskoi skrypkovoi miniaturi druzhoi polovyny XX – pochatku XXI stolit [Trends of genre and style dynamics of Ukrainian violin miniatures of the second half of the 20th – beginning of the 21st centuries]. *Candidate's thesis*. Kharkivskiy natsionalnyi universytet mystetstv im. I. Kotliarevskoho, Kharkiv [in Ukrainian].
2. Mrynska, I.O. *Stylova dynamika zhanru muzyky in memoriam u tvorchosti ukrainskykh kompozytoriv pershoi polovyny XX stolittia [Stylistic dynamics of the genre of music in memoriam in the work of Ukrainian composers of the first half of the 20th century.]* Retrieved from: <http://intkonf.org/mrinska-io-stilova-dinamika-zhanru-muziki-inmemoriam-u-tvorchosti-ukrayinskih-kompozitoriv-pershoyi-polovini-hhstolittya/> [in Ukrainian].
3. Kuchurivskiy, Yu.S. (2018). Visnyk Natsionalnoi akademii kerivnykh kadriv kultury i mystetstv [Bulletin of the National Academy of Managerial Personnel of Culture and Arts]. *Natsionalni aspekty rozvytku zhanru rekviemu v anhliiskii muzytsi*, (3), 395-400 [in Ukrainian].
4. Oleksiv, H.V. (2021). Zhanr perekladennia v suchasnomu baiannomu mystetstvi: istorychnyi ta analitychnyi aspekty [Genre of translation in modern accordion art: historical and analytical aspects]. *Doctor's thesis*. Lvivska natsionalna muzyczna akademiia imeni M. Lysenka. Lviv [in Ukrainian].
5. Oleksiv, Ya.V. (2022). *Romans dlia tebe : dlia baiana (akordeona) [Romance for you: for accordion.]*. (Oleksiv, Ya.V., & Oleksiv, H.V. Eds.). Lviv : T. Tetiuk. [in Ukrainian].

Nadiia Parashchuk – Postgraduate Student at the Department of Music History, Lviv National Academy of Music named after M.V. Lysenko

‘Romance for You’ of Y. Oleksiv as an example of the memorial genre in modern Ukrainian accordion music

This article describes briefly the memorial genre and gives examples of works by foreign and Ukrainian composers. In Ukraine, there are no publications on the research and study of memorial works in the accordion culture. Therefore, ‘Romance for You’ by Ya. Oleksiv was taken as a sample of the memorial genre, which was analyzed in detail for the first time, the dramaturgy of the work, its figurative and emotional content, musical language, structure, and, most importantly, the traditions of in memoriam were identified.

This article contains a description of the history of the creation of the composition and its appearance in the world of art, as in memoriam. At the same time, a parallel was drawn between the Concerto in c-moll and ‘Romance for You’ by Ya. Oleksiv, with the help of which common and distinctive features were revealed. Thanks to a detailed analysis of the work, the thematic unity of the musical material of the romance between its structural parts was revealed and the dominance of the narrative type of expression in it was emphasized. Lyrical character is central in the play ‘Romance for You’ by Ya. Oleksiv. The lyrical theme that appears in the first part of the romance acts as the so-called leitmotif of the entire work.

The introduction (Moderato) has a declamatory mood and immediately introduces us to the emotional character of the work. The first part is the first presentation of the lyrical theme of the work, which conveys the image of tenderness, love and kindness. The second part (Molto cantabile) resembles a monologue with an atmosphere of bliss and peace. There is also a lyrical narrative character. Both parts have a wave-like drama, where, gaining strength in the climax, everything returns to a state of calm. A peculiar feature of a romance is the presence of an epilogue written in the form of a fugue. The final part of the work emphasizes the lyrical nature of the romance, again combining tenderness, delicacy and elegiac. A distinctive feature of the epilogue is its presentation of musical material in the form of a dialogue.

‘Romance for you’ by Ya. Oleksiv is a vivid example of the memorial genre in accordion-accordion works. The traditions of in memoriam are manifested here in the predominance of the narrative type of expression, the lyrical image that will return to its beginning at any culminating moment, in the appeal to the fugue form, as well as in the significant role of elegiac, chant and nostalgic moods.

Key words: memorial genre, in memoriam, memory, accordion art, romance.